

عنوان مقاله:

مقایسه ساختاری خط نسخ ایرانی و خط نسخ عثمانی (با تمرکز بر کتابت جز سیم قرآن مجید به خط احمد نیریزی و محمد شوقی افندی)

محل انتشار:

فصلنامه فردوس هنر، دوره 1، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسنده:

دلارام کاردارطهران - کارشناس ارشد ایرانشناسی، گرایش اصول نسخشناسی، مرمت نسخه‌های خطی و نسخ‌آرایی

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: از دیرباز تا کنون، خط نسخ در کنار خط کوفی و نستعلیق، سه خط اصلی در کتابت و هنر کتاب‌آرایی در جهان اسلام به شمار می‌روند اما با مطالعه دقیق در حوزه سبک‌شناسی خط نسخ، تفاوت‌هایی در نوع کتابت این خط در کشورهای مختلف مشاهده می‌شود که نیازمند بررسی دقیق است. هدف مقاله: انجام این پژوهش به منظور ارائه شاخص‌هایی جهت شناخت نسخ ایرانی از عثمانی صورت گرفته تا علاقه‌مندان به هنر خوشنویسی و پژوهشگران توانایی تشخیص این دو سبک را از یکدیگر بیابند و همچنین می‌توان هدف فرعی این پژوهش را کمک به نسخه‌شناسان دانست زیرا سبک‌شناسی این دو قلم، برای شناسایی محل و ادوار نسخه‌های فاقد تاریخ کتابت مفید است. سؤالات مقاله: 1. آیا شیوه نگارش خط نسخ در ایران و کشور عثمانی با یکدیگر متفاوت بوده است؟ 2. در صورتی که شیوه نگارش خط نسخ در ایران و عثمانی، متفاوت باشد، تمایز میان آن‌ها برای خوشنویسان و نسخه‌شناسان مبتدی دشوار است، پس چگونه می‌توان این دو شیوه را از یکدیگر تشخیص داد؟ روش تحقیق: در این پژوهش که به شیوه کتابخانه‌ای - تحلیلی صورت گرفته، نخست اطلاعاتی در خصوص خط نسخ و دو خوشنویس برجسته جهان اسلام احمد نیریزی و محمد شوقی افندی که اولی ایرانی و دومی عثمانی است، جمع‌آوری شده و سپس شیوه کتابت این دو هنرمند بزرگ در جز سیم قرآن به صورت دیجیتالی و به کمک نرم‌افزار مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتیجه‌گیری: تجزیه و تحلیل‌های صورت گرفته، نشان داد که نسخ رایج در ایران با عثمانی متفاوت بوده و به منظور تشخیص این دو شیوه، شاخص‌هایی از قبیل: بررسی شیب کرسی، مد و تشدید، اندازه اعراب، شیوه کتابت سکون، اندازه دندانها، زاویه حروف عمودی نسبت به کرسی ارائه شده است.

کلمات کلیدی:

خط نسخ، نسخ ایرانی، نسخ عثمانی، احمد نیریزی، محمد شوقی افندی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1145372>

